

me in rozhno s njim déla. Po vredni zeni fo rasni obli s ojštrimi klinjami: namrezh, ftrugazhi voski in fhiroki, rogazhi, gladeshi, fpahivniki, lajfhtovniki manji in vezhji, sobniki, fhipovniki, shlebniki, fvédri in fvéderzhiki, vse forte rozhne shage in drésalze, dléta, pile, raspile, resivniki, fekire, shamplake in plankazhe.

Lefkoviz.

Kakó se dajo mifhi is njiv odgnati.

Tudi mifhi po polji imajo fvoje letine in fvoje vreme, in kader se jih veliko na obfejano njivo pertepe, veliko fhkodo naredé. Tudi letaf fém ter tje polje slo nadlegvajo. Kmetovavzi vfih deshela fe she tedaj veliko lét prisadevajo, pomozhke soper te fhkodljive goftazhe isnajti in gotovo bi she v tem bolj frezhni bili, ko bi ne bili tolíkajn po ftrupenih rezheh poprafhovali, temuzh v drugazh-nimu obdelovanju svojih njiv fredftvo soper te shivali iskali. Pred dvem letmi je gosp. Janes Konrad, fajmofhter na Shtajerskim, z. k. kmetijskí drushbi v Gradzu osnanil, de fo kmetovavzi njegove fare s tem grosno veliko mifh po njivah pokonzhali, de fo is ajdove moke in mifhize shganze fkuhali in jih po mifhjih luknjah potaknili. Imenovana kmetijska drushba je pa pred tem hudo ftrupenim in nevarnim fredftvam fvarila in je kmetovavzam te le nar gotovfhi pomozhke priporozhila: 1. globoko orati, 2) njive zhiſto od vfih oftanjkov otrediti in jih 3) na fpomlad s gnojnizo is ftraníſh (fekretov) pofhkropiti.

Pogovor

kmetíſhkiga ozheta s fvojim ofme fhole suzhenim finam, v mezú Profenzu. *)

Šin pridſi v hiſho fi mane roke in pravi: Danef je pa mersla.

Ozhe fedezh pri pezhi, pipizo v uſtih, mu odgovori: No Janes! kér fi fe she v ofmi fholi naravoflovja suzhil in fi she vezhkrat pravil, de sdaj marfiktero prigodbo v natori samorefſh rasloſhiti, povej mi, od kod pa pride, de je po simi takó merslo?

Šin. Posimfki mras pride od tod, kér po simi fo kratki dnevi in dolge nozhí, tedaj le malo fonzhne gorkote dobivamo; fonze ſtoji nisko nad nafho semljo, njegovi sharki le po ftrani na-njo padajo, naprejsderzhé in ne ogrejejo semlje takó, kakor takrat, kader padajo bolj navpik ali naravnoſt na-njo in vezh zhaſa oftanejo na meſtu; vezhidel pihajo po simi hladni vetrovi in srak možhno smrasijo, in od tod pride mras.

Ozhe. To je she nekaj. Od kod pa to pride, de je vezh del mezfa Profenza vezhi mras, kot pa mezfa Grudna, defiravno sdaj she dan rafte, in fonze vikſhi ſtopi?

Šin. To fe pa takó sgodi: Mezfa Grudna imata fhe semlja in srak nekoliko poprejſhne poletinfke gorkote, ktera pa smirej bolj minuje, in je fhe sa ta meſez kaj ne oftane, mras smirej bolj rafte, ako ravno she fonze nekaj vezh gorkote da, ko v pretezhenim mezú.

Ozhe. Tega pa ne rasumém dobro.

Šin. Ukasajte jutro ſjutraj enakoméno sakuriti obedve pezhi v tem konzu hiſhe, kjer bo fhe od danef nekoliko gorkote oftalo, in v unim konzu, kjer danef ni bilo sakurjeno, in najdili boſte, de

bo ta hiſha she gorka, v drugi fe bo pa kurjava fhe malo posnala, in de bo potreba marfikako poleno priloshiti, preden bomo hotli v nji tako gorkoto napraviti, kakorſhna bo v tem konzu od perve kurjave.

Ozhe. To je pa she refnizhno, kar mi od kurjave poveſh, sakaj to fim she vezhkrat fkuſil.

Šin. Ravno takó je tudi s mrasam tega in uniga mezfa. V pretezhenim mezú je fhe nekaj gorkote od leta in jeſeni, satorej fe fonzhna kurjava bolj posna, ko v tem mezú, kér je vſa gorkota preſhla.

Ozhe. Ta je ſpet refnizhna; ali bi mi pa tudi samogel povedati, od kod de pride, de je po simi pri ſnegi ali jeſeni pri flani takrat nar huji mras, kader ſjutraj sazhe fonze ſijati.

Šin. To pa pride od tod, kér takrat, ko fonze poſije, fe sazhe ſneg in flana tajati. K tajanju ſnega ali flane je pa veliko gorkote potreba, ktera bo vſeta is bliſhnjiga sraka, in takó poſtane srak bolj mersel, kot je poprej bil.

Ozhe. To mi pa ne gre v glavo.

Šin. Le pozhakajte, vam bom pa pokasal, kakó de fe to godí. On gre is hiſhe, vsame zinaſti okroſhnik (talar), prineſe na njemu ſnegá in ledú in pravi: Glejte! tukaj je ſneg in led; va-nj bom djál peſt folí, na ravno sdaj možhno vrozh pezh bom pa nekoliko vode vlil, ktera bo na enkrat vrozha poſtala, in v to vodo bom pri ti prizhi okroſhnik s ſnegam in ledam poſtavit. Sazhe na okroſhniku meſhati, de fe hitreji ſneg in led tajata in pravi: Poglejte, okraſhnik je k pezhi primersnil!

Ozhe. Sa boſhjo voljo! ali zoprafh?

Šin. Ne zopram ne, faj tudi ne snam; to fe je pa prav ponatorno takó le naredilo. Led in ſneg na vrozh kraj poſtavljen in fhe s foljo smefhana, ſta fe sazhe hitro tajati. K tajanju je bilo pa potreba veliko veliko gorkote. Ta gorkota je bila po-tegnjena is pod okroſhnika, sató je pod njemu takó merslo poſtalo, de fe je led naredil in de je okroſhnik primersnil.

Ozhe. Janes! refnizhno ti povém, ako bi mi bil kdo drugi to naredil, zopernika bi ga imenoval, tebi pa she verjamem.

Šin. Takó fe sgodi tudi pri fonzhnim ishodu, kér bo k tajanju ſnegá in ledú potrebna gorkota sraku odtegnjena in sató bolj merslo poſtane.

Ozhe. Ši jo she ſpet dobro sadel. — Tega pa vender ne boſh vedil, sakaj de je v nafhim ſpodnjim hramu (kevdrú) po simi gorko, po leti pa merslo?

Šin. Tudi to vam hozhem rasodeti. To isvira od nafhe obzhutljivofſti, in ne od vezhi in manji gorkote v hramu, ktera je fhe po leti vezhi, kakor pa po simi, defiravno fe nam drugazhi sdi. Po simi je srak svunaj hrama mersleji, po leti pa gorkeji. Pridemo po simi is mrasa v ſpodnji hram, fe nam sdi gorko, pridemo pa po leti is vrozhine v hram, fe nam merslo sdi, defiravno je gorkota v hramu smirej slo enaka, kar tudi gorkomé pokashe.

Ozhe. Ne moram te prav rasumeti.

Šin. Ako fedite v hiſhi, kader fe she malo s-hladi, vam bo sazheo biti merslo, ako pa v ravno takó gorko hiſho pridete is mrasa, fe vam bo pa sdalo, kakor de bi bila fhe prevezh sakurjena, in ta raslozhék ne pride od bolj in manj gorke hiſhe, ampak od obzhutljivofſti; ravno takó je tudi s gorkoto v hramu.

Ozhe. Špet fi me pa preſhugal, sakaj kar fi mi povedal od gorkote hiſhe, mi tudi od gorkote v

*) Taki poduki fo nam prav po volji, satorej proſimo vezh enakih. Vredniſhtvo.